

POZnań*

metropolia

Biuletyn Stowarzyszenia Metropolia Poznań

nr 2

luty 2015 rok

Współpraca metropolitalna w praktyce

1 stycznia 2015 roku sieci transportu publicznego gmin Czerwonak i Murowana Goślina zostały zintegrowane z komunikacją miejską Miasta Poznania. Linię autobusową nr 348 obsługuje MPK, natomiast linie 341 i 342 Transkom z Czerwonaka.

Mieszkańcy wymienionych gmin mają możliwość podróżowania po aglomeracji poznańskiej na podstawie jednego biletu Zarządu Transportu Miejskiego w Poznaniu, tańszego niż kupowane dotychczas dwa osobne bilety (na przejazdy do Poznania i w Poznaniu). Zmodyfikowany został także układ połączeń na terenie wymienionych gmin, dzięki czemu pasażerowie na podstawie jednego biletu mają obecnie więcej kursów pomiędzy gminą Czerwonak a Poznaniem, natomiast z Murowanej Gośliny, Biedruska, Promnic i Bolechowa Osiedle pasażerowie korzystają ze znacznie większej liczby połączeń do dworca na os. Sobieskiego w Poznaniu. Dodatkowymi zaletami integracji są: lepsze wykorzystanie pojazdów oraz poprawa standardu obsługi (np. na linii nr 348 w ciągu dnia kursują 3 przegu-

bowe pojazdy, a wcześniej ich nie było w ogóle).

- ZTM Poznań na bieżąco monitoruje funkcjonowanie wprowadzonego z początkiem roku transportu aglomeracyjnego. Prowadzone są systematyczne pomiary służące ocenie punktualności i napelnienia pojazdów. Staramy się szybko i w miarę możliwości reagować na potrzeby pasażerów. Obserwacje przyczyniły się do wprowadzenia od początku lutego modyfikacji, które mamy nadzieję, zostały dobrze przyjęte przez korzystających z komunikacji - mówi Bartosz Trzebiatowski - rzecznik prasowy ZTM w Poznaniu.

Od 1 stycznia 2015 r. ZTM zarządza transportem publicznym obejmującym Miasto Poznań oraz 13 gmin aglomeracji. Razem to prawie 140 linii komunikacyjnych. ●

Wydarzenia

Przybliżanie Metropolii

• W styczniu Maciej Musiał – dyrektor Biura Stowarzyszenia Metropolia Poznań rozpoczął cykl spotkań z wójtami i burmistrzami, którzy w ostatnich wyborach samorządowych po raz pierwszy wybrani zostali na stanowiska. Pierwsze spotkanie odbyło się w Czerwonaku, z Jackiem Sommerfeldem – wójtem gminy Czerwonak, a kolejne z Burmistrzem Murowanej Gośliny Dariuszem Urbańskim. Spotkania odbywały się z inicjatywy Stowarzyszenia. Dyrektor przybliżał działalność instytucji, informował o realizowanych projektach oraz przedstawiał korzyści płynące dla mieszkańców z faktu przynależności gmin do Stowarzyszenia.

Posiedzenie Zespołu Koordynacyjnego ds. ZIT

• 13 stycznia 2015 r. w siedzibie Unii Metropolii Polskich w Warszawie odbyło się X posiedzenie Zespołu Koordynacyjnego ds. ZIT oraz polityki metropolitalnej i miejskiej. Prowadził je Andrzej Lubiatowski – dyrektor Biura Unii Metropolii Polskich. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele Związków ZIT miast wojewódzkich oraz przedstawiciele MliR. Stowarzyszenie Metropolia Poznań reprezentowali Maciej Musiał – dyrektor Biura i Adam Futymski – specjalista koordynator ds. ZIT. Pierwszy punkt posiedzenia dotyczył formy i podstaw prawnych Związków ZIT jako Instytucji Pośredniczącej. Stanowisko MliR w tej sprawie zaprezentował przedstawiciel Departamentu Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju.

c.d. na str. 2

Autobus linii 348 na Nowym Rynku w Murowanej Goślinie w drodze do Poznania

c.d. ze str. 1

Przedstawiciel Ministerstwa wskazał na problem właściwej formy prawnej Związków ZIT w dziewięciu województwach, w których gminy tworzące obszar objęty strategią ZIT nie utworzyły stowarzyszenia, lecz zawarły porozumienie lub umowę. Te „miękkie” formy prawne mogą być zaakceptowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju pod warunkiem, że zawarte umowy zostaną zmodyfikowane – chodzi zwłaszcza o wskazanie w umowie lidera partnerstwa i zadań, które ten lider będzie pełnił na rzecz pozostałych partnerów.

Następny punkt programu dotyczył projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic. Wprowadzeniem do dyskusji była prezentacja przedstawiciela Departamentu Polityki Przestrzennej MliR, w której zaprezentowano proponowane w rozporządzeniu zasady delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich (MOF MW). Sprawa jest o tyle istotna, że obszary funkcjonalne mają być uwzględniane w systemie planowania przestrzennego oraz będą przedmiotem polityk krajowych i regionalnych. Rozporządzenie nie będzie działać wstecz, to znaczy nie będzie dotyczyć obszarów ZIT, które są już bytem istniejącym i zostały wyznaczone w oparciu o inne przepisy wydane w 2013 roku.

Rozszerza się obszar działania ZTM

• Od 1 stycznia 2015 r. Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu zarządza transportem publicznym obejmującym Miasto Poznań oraz 13 gmin aglomeracji. Razem to prawie 140 linii komunikacyjnych. W 5 gminach: Luboń, Komorniki, Suchy Las, Rokietnica, Czerwonak – dotyczy to wszystkich linii, natomiast w 8 gminach: Puszczkowo, Mosina, Kórnik, Swarzędz, Dopiewo, Murowana Goślina, Pobiedziska, Szamotuły – tylko linii wybranych. ●

„Metropolia Poznań” - elektroniczny Biuletyn Stowarzyszenia Metropolia Poznań.

Wydawca: Stowarzyszenie Metropolia Poznań,

pl. Kolegiacki 17, 61-841 Poznań.

Kontakt z Redakcją: Paweł Napieralski, tel. 530 811 024; e-mail:

pawel.napieralski@metropoliapoznan.pl

ZACHĘCAMY DO WSPÓŁPRACY!!!

Przygotowania do wdrożenia ZIT

W drugiej połowie stycznia Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zorganizowało warsztaty dotyczące wdrażania ZIT w Polsce. Uczestnikami szkolenia byli przedstawiciele wszystkich powołanych w Polsce ZIT-ów wojewódzkich (17) i subregionalnych (7) oraz urzędów marszałkowskich.

Na wstępie uczestnicy warsztatów zapoznani zostali z wynikami negocjacji w sprawie krajowych i regionalnych programów operacyjnych z Komisją Europejską. Jak poinformowała Agnieszka Dawydzik – dyrektor Departamentu Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju MliR, jednym ze skutków negocjacji są liczne dodatkowe uwarunkowania i wymogi dotyczące realizacji projektów. Przykładem mogą być inwestycje w zakresie transportu miejskiego, w stosunku do których w trakcie negocjacji wprowadzono następujące zastrzeżenia:

- inwestycje w drogi lokalne lub regionalne będą finansowane jedynie jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej, samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane.

- w miastach posiadających transport szynowy (tramwaje), poprzez inwestycje w infrastrukturę szynową i tabor, preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu;

- decyzja o zakupie autobusów będzie musiała mieć odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych, albo wynikać z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej. Dozwolony będzie zakup pojazdów spełniających normę emisji spalin EURO VI, jednak priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.);
- zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.

Efektom negocjacji jest także uzyskanie przez Związki ZIT statusu instytucji pośredniczących we wdrażaniu Regionalnych Programów Operacyjnych, co wzmacnia ich pozycję, ale oznacza konieczność uzyskania desygacji. Desygacja, to potwierdzenie udzielone przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, świadczące o tym, że instytucja zarządzająca i instytucje pośredniczące spełniają wymogi w zakresie m.in. struktur organizacyjnych, zasobów ludzkich i procedur, które zapewnią prawidłową realizację danego programu operacyjnego. Spełnienie tych warunków sprawdzi Instytucja Audytowa, której zadania

realizuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Ze statusem Instytucji Pośredniczącej (IP) łączy się także odpowiedzialność za prawidłowe wykorzystanie środków w ramach powierzonych zadań. W przypadku stwierdzenia, iż na skutek działania lub zaniechania przez Instytucję Pośredniczącą doszło do nieprawidłowego wykorzystania środków, skutki finansowe z tego tytułu obciążają IP. Dla ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania rolę Instytucji Pośredniczącej będzie pełniło Stowarzyszenie Metropolia Poznań.

Zakres zadań wykonywanych przez Związek ZIT jako Instytucję Pośredniczącą musi być określony w pisemnym porozumieniu zawartym z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym, czyli Samorządem Województwa.

Ważnym punktem szkolenia było wystąpienie przedstawiciela MliR na temat możliwości finansowania projektów komplementarnych wskazanych w Strategii ZIT ze środków POIiŚ.

Możliwy katalog wsparcia obejmuje następujące działania:

- modernizacja energetyczna budynków z wymianą wyposażenia na energooszczędne (na te inwestycje POIiŚ przewiduje 451,7 mln euro);
- realizacja sieci ciepłowniczych i chłodniczych (543,2 mln euro);
- promowanie strategii niskoemisyjnych, w tym zrównoważona multimodalna mobilność miejska/transport miejski (1 181,4 mln euro);
- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji (300,2 mln euro);
- wsparcie kolei aglomeracyjnej (1 440,4 mln euro).

W przypadku miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych posiadających strategię ZIT będzie stosowany tryb pozakonkursowy z wyłączeniem projektów kolei aglomeracyjnej, w stosunku do których będzie stosowany konkursowy tryb wyboru spośród projektów zapisanych w Kontraktach Terytorialnych, z zastosowaniem preferencji dla projektów zidentyfikowanych w strategiach ZIT (dodatkowe punkty).

Bardziej obszerna relacja ze szkolenia na stronie www.metropoliapoznan.pl ●

ZAPROSZENIE

KONSULTACJE SPOŁECZNE – ETAP II

W okresie od listopada do stycznia, w Collegium Geographicum w Poznaniu miał miejsce cykl 6. spotkań pt. „Kierunki Rozwoju Przestrzennego Metropolii Poznań”. Odbływały się one w ramach I etapu konsultacji społecznych, związanych z realizacją przez Stowarzyszenie Metropolia Poznań projektu: „Koncepcja kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań – podejście zintegrowane”.

Niebawem rozpocznie się II etap konsultacji. Spotkania odbędą się na terenie gmin. Oprócz samorządowców do uczestnictwa w nich zapraszamy też mieszkańców gmin.

Każde ze spotkań potrwa ok. 1 h. Stowarzyszenie będą reprezentować m.in.: Maciej Musiał – Dyrektor Biura Stowarzyszenia Metropolia Poznań i prof. Tomasz Kaczmarek – Dyrektor Centrum Badań Metropolitalnych UAM w Poznaniu.

Miejsca i terminy spotkań

Komorniki – 26 lutego (czwartek, godzina 15.00)

Oborniki - 27 lutego (piątek, godz. 9.00)

Kleszczewo – 4 marca (środa, godzina 18.30)

Puszczykowo – 5 marca (czwartek, godz. 17.30)

Mosina – 9 marca (poniedziałek, godz. 16.00)

Kostrzyn – 12 marca (czwartek, godzina 17.00)

Czerwonak – 19 marca (czwartek, godz. 9.00)

Kórnik - 19 marca (czwartek, godz. 14.00)

Śrem – 19 marca (czwartek, godz. 16.00)

Luboń – 26 marca (czwartek, godz. 17.00)

Przed spotkaniem prosimy o zapoznanie się z opracowaniem projektu: „Koncepcja kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań”, które dostępne jest na stronie internetowej projektu:

www.planowanie.metropoliapoznan.pl

Serdecznie zapraszamy do udziału!

O kolejnych miejscach i terminach spotkań informować będziemy na naszej stronie internetowej.

Projekt „Koncepcja kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań – podejście zintegrowane” częściowo finansowany jest przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

• Spotkanie Zespołu Koordynacyjnego projektu „Aglomeracja Poznańska Metropolią Informatyczną”

7 stycznia w siedzibie Oddziału PAN w Poznaniu odbyło się spotkanie Zespołu Koordynacyjnego projektu APMI „Aglomeracja Poznańska Metropolią Informatyczną”. Dyskusja dotyczyła przede wszystkim uwag Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego odnoszących się do możliwości realizacji niektórych działań w ramach projektu APMI. W trakcie dyskusji na temat podprojektu „Wsparcie współpracy badawczo-rozwojowej w obszarze IT pomiędzy przedsiębiorstwami, a uczelniami jednostkami badawczymi” uczestnicy spotkania uznali, iż należy się zgodzić z opinią Urzędu Marszałkowskiego, zgodnie z którą podprojektu nie da się zrealizować w ramach WRPO. Członkowie Zespołu przychyliili się do zaproponowania w jego miejsce nowego podprojektu obejmującego granty na projekty badawcze dotyczące doktoratów realizowanych we współpracy z firmami. Do przygotowania założeń tego podprojektu został powołany nowy zespół roboczy złożony z przedstawicieli wskazanych przez poszczególnych partnerów.

Odnosnie podprojektu 2.3 „Promocja oraz wsparcie prowadzonego przez wyższe uczelnie pomaturalnego i podyplomowego kształcenia zawodowego z zakresu IT, w tym absolwentów innych kierunków” ustalono, iż podprojekt ten może zostać zrealizowany w ramach priorytetów inwestycyjnych 8v, 10iii lub 10iv. Członkowie Zespołu zwrócili jednak uwagę, że choć literalnie podprojekt jest zgodny z tymi priorytetami, to widoczny jest w ich opisie nacisk na wspieranie osób o słabej pozycji na rynku pracy, a nie tworzenie wysoko wykwalifikowanych kadr, co stwarza pewne ryzyko podważania propozycji APMI w tym zakresie. Uczestnicy spotkania uznali, że należy dążyć do realizacji tego podprojektu w proponowanej formie, dostosowując jego opis do WRPO. Termin wprowadzenia zmian ustali. Andrzej Jaskiewicz – koordynator projektu wspólnie z Maciejem Musiałem – dyrektorem Biura Metropolii.

Członkowie Zespołu ustalili, iż podprojekt: 2.4 „Preorientacja zawodowa uczniów szkół średnich w kierunku inteligentnych specjalizacji” zgodnie z uwagami UMWW może być zrealizowany w ramach PI 10i. Postanowiono więc, że należy dążyć do realizacji tego podprojektu w proponowanej formie, dostosowując jego opis do WRPO. Podobnie jak w poprzednim przypadku termin wprowadzenia tych zmian ustali koordynator wspólnie z dyrektorem Maciejem Musiałem. (Opracowano na podstawie notatki prof. Andrzeja Jaskiewicza)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POZnań*
metropolia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Po co nam metropolia

„Gminy ze swojego poziomu są wciąż zbyt małe, aby pojedynczo pełnić funkcje metropolitalne lub odgrywać rolę polityczną w procesie integracji metropolitalnej.”

Rozmowa z prof. Tomaszem Kaczmarem – Dyrektorem Centrum Badań Metropolitalnych UAM w Poznaniu

Prof. Tomasz Kaczmarek

Paweł Napieralski: Dlaczego powstają metropolie? Czy tego zjawiska można uniknąć?

Prof. Tomasz Kaczmarek: Obserwowany we współczesnym świecie proces metropolizacji ma dwa oblicza. Z jednej strony oznacza rozwój przestrzenny dużych miast, prowadzący do tworzenia się coraz większego obszaru metropolitalnego. Z drugiej strony to zmiany funkcjonalne, polegające na koncentracji wielu kapitałów społecznych i gospodarczych w dużych miastach o znaczeniu co najmniej regionalnym, najczęściej krajowym i międzynarodowym. Proces metropolizacji jest widoczny także w krajach postsocjalistycznych, które stosunkowo niedawno włączyły się w obieg gospodarki globalnej. Wśród nich Polska znajduje się w relatywnie korzystnej sytuacji, bowiem nie tylko jedno (jak w pozostałych krajach tej grupy), ale kilka miast zaznacza swoją obecność na mapie Europy. Warszawa jest jedynym polskim miastem, które można nazwać wykształconą metropolią, choć – w skali międzynarodowej – relatywnie niskiego rzędu. Poza Warszawą dość dobrze rozwinięte funkcje metropolitalne demonstrują miasta ponad 500-tysięczne – Poznań, Wrocław, Kraków, Trójmiasto, a także Konurbacja Ślą-

ska oraz Łódź. Pozostałe polskie miasta, znacznie mniejsze ludnościowo, nie wykształciły funkcji metropolitalnych.

Jak prezentuje się nasza metropolia?

- Metropolia Poznań, obejmująca ponad 500 tys. osób zamieszkałych miasto Poznań oraz drugie tyle mieszkańców obszaru metropolitalnego, to dziś licząca jeden milion mieszkańców średniej wielkości metropolia europejska. W klasyfikacji europejskiej instytucji badawczej ESPON, Poznań wraz z obszarem metropolitalnym zaliczany jest do kategorii MEGA – Metropolitan European Growth Areas.

Czy któraś z gmin sąsiadujących z Poznaniem mogłaby się zjawisku metropolizacji nie poddać?

- Procesy zmian przestrzennych i funkcjonalnych nie obejmują samego miasta. Zauważmy, jak bardzo w okresie ostatnich 20 lat zmienił się krajobraz gmin podmiejskich. Inwestorzy zagraniczni od dawna lokalizują się w obszarze metropolitalnym, tym bliskim – jak np. Tarnowo Podgórne, jak i tym dalszym – jak Września. Liczy się bliskość Poznania, jako dużego miasta z całym zapleczem biznesowo-usługowym oraz dobra dostępność transportowa. Metropolizacja więc, to proces obiektywny, wynikający z globalizacji gospodarki, zachowań podmiotów gospodarczych, a także mieszkańców. Skutkuje rozlewaniem się terenów produkcyjnych, usługowych i mieszkaniowych. Cena nieruchomości maleje na ogół wraz z odległością od miasta. Podkreślam, że generatorem i transformatorem metropolizacji jest Poznań, bez którego potencjałów gminy podmiejskie nie osiągnęłyby takiego rozwoju gospodarczego i społecznego. W związku z tym, że związki funkcjonalne, układ transportowy, przewozy towarów i codzienna mobilność mieszkańców ma wymiar metropolitalny, naturalna, a wręcz konieczna staje się kooperacja różnych podmiotów na tym obszarze, w tym przede wszystkim współpraca samorządów lokalnych. Do „tanga trzeba dwojga” i dobrze się stało, że od kilku lat potrzebę współpracy dostrzega zarówno miasto Poznań jak i okoliczne gminy oraz powiat poznański. Jest więc optymistyczne,

że te jednostki poddają się również procesowi integracji, zarządzania i planowania. Świadczą o tym związki komunalne, Stowarzyszenie Metropolia Poznań oraz wspólnie realizowane projekty takie jak kolej metropolitalna, zintegrowane inwestycje terytorialne, wspólna promocja.

Gminy decydują o wstąpieniu do związku międzygminnego lub stowarzyszenia najczęściej uzależniając od własnych korzyści.

- To naturalne, gminy są autonomicznymi podmiotami zarządzania, mają własne budżety. Chcą z jednej strony, aby dochody gminne były jak największe, a z drugiej, aby pieniądze publiczne pochodzące z podatków mieszkańców były jak najbardziej efektywnie wydawane.

Każda forma współpracy, czy to związek komunalny, czy stowarzyszenie, czy porozumienie międzygminne, powinny mieć uzasadnienie jeśli nie stricte ekonomiczne, np. w obniżeniu kosztów wspólnie realizowanych inwestycji czy usług, to przynajmniej społeczne, przede wszystkim związane z poprawą jakości życia mieszkańców. Jeśli w uzasadnieniu współpracy uda się osiągnąć te dwa cele jednocześnie, korzyści dla gminy stają się niepodważalne. Należy też pamiętać o korzyściach długofalowych, które przez władze lokalne nie zawsze są brane pod uwagę ze względu na myślenie kadencyjne.

Jak Pan myśli, czy możliwe jest działanie z poziomu gminy, na rzecz metropolii?

- Gminy ze swojego poziomu są wciąż zbyt małe, aby pojedynczo pełnić funkcje metropolitalne lub odgrywać rolę polityczną w procesie integracji metropolitalnej. Jednak jako członkowie metropolitalnej organizacji stanowią łącznie potężną siłę. Podobną sytuację obserwujemy w innych obszarach metropolitalnych Europy: Region Hannover, Greater Manchester, Grande Milano czy Àrea Metropolitana de Barcelona, gdzie na bazie współpracy powstały różne korporacje metropolitalne zarządzające np. transportem publicznym, usługami komunalnymi i społecznymi o zasięgu ponadlokalnym. ●

Metropolia Poznań – wspólnie tworzymy rozwiązania